

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

**Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди**

Українська асоціація європейських студій

**ОСВІТНЬО-КУЛЬТУРНИЙ ПРОСТІР
ЦЕНТРАЛЬНО-СХІДНОЇ ЄВРОПИ:
НАЦІОНАЛЬНІ МОДЕЛІ ТА ЗАХІДНІ ВПЛИВИ**

XVII Кирило-Мефодіївські читання

**ПРОГРАМА
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

11-12 травня 2017 р.

Харків – 2017

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Бакіров Віль Савбанович – ректор Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, д-р соц. н., проф., академік НАН України (**голова**);

Прокопенко Іван Федорович – ректор Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди, д-р пед. н., проф., академік НАПН України (**голова**);

Станчев Михайло Георгійович – завідувач кафедри нової та новітньої історії Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, д. і. н., проф., Іноземний член Болгарської академії наук (**заступник голови**);

Страшнюк Сергій Юрійович – директор Центру болгаристики та балканських досліджень імені М. Дринова Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, к. і. н., доц. (**заступник голови**);

Ченчик Дмитро Володимирович – доцент кафедри нової та новітньої історії Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, к. і. н., доц. (**відповідальний секретар**).

Члени оргкомітету:

Андрущенко Олена Анатоліївна – перший проректор Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди, д. філол. н., проф.;

Астахова Катерина Вікторівна – ректор Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія», д. і. н., проф.;

Вороніна Марина Сергіївна – доцент кафедри всесвітньої історії Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди, к. і. н., доц.;

Домановський Андрій Миколайович – доцент кафедри стародавнього світу та середніх віків Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, к. і. н., доц.;

Журавльова Ірина Казимирівна – директор Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;

Загороднюк Сергій Васильович – віце-президент Українського конгресу європейських студій, начальник управління фундаментальних наукових досліджень Національної академії державного управління при Президентові України, к. держ. упр., доц.;

Зеленська Людмила Дмитрівна – професор кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди, д. пед. н., проф.;

Колісник Максим Миколайович – доцент Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, канд. держ. управл., доц.;

Куделко Сергій Михайлович – директор Центру краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, к. і. н., проф.;

Литовченко Сергій Дмитрович – декан історичного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, к. і. н., доц.;

Посохов Сергій Іванович – завідувач кафедри історіографії, джерелознавства та археології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, д. і. н. проф.;

Посохова Людмила Юріївна – професор кафедри історії України Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, д. і. н., проф.;

Рябченко Ольга Леонідівна – завідувач кафедри історії та культурології Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова, д. і. н., проф.;

Саленков Володимир Юрійович – голова Харківського міського товариства болгарської культури імені Марина Дринова та Опікунської ради Центру болгаристики та балканських досліджень імені М. Дринова;

Сєряков Сергій Олегович – доцент кафедри всесвітньої історії Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди, к. і. н., доц.;

Сорочан Сергій Борисович – завідувач кафедри стародавнього світу та середніх віків Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, д. і. н., проф.;

Хідзик Юрій Євгенович – голова благодійного фонду «Св. Іоан Рильський», заступник голови Опікунської ради Центру болгаристики та балканських досліджень імені М. Дринова;

Христов Петко – директор Інституту етнології та фольклористики з Етнографічним музеєм Болгарської академії наук, д-р, доц.

Конференція проводиться в рамках реалізації проекту № 574727-EPP-1-2016-1-UA-EPPJMO-MODULE «Історія об'єднаної Європи: ідеї, проекти та інтеграція» за фінансової підтримки Європейського Союзу.

КАЛЕНДАР РОБОТИ

11 травня

8.30 – 10.00	Реєстрація учасників	Фойє Зали засідань Ученої ради Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (IV поверх Головного корпусу, пл. Свободи, 4)
10.00 – 13.00	Перше пленарне засідання	Зала засідань Ученої ради Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
13.30 – 18.00	Робота секцій	
18.00 – 20.30	Неформальна зустріч	Кафе «Бункер», цокольний поверх Головного корпусу Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

12 травня

9.00 – 13.00	робота секцій	
14.00 – 18.00	друге пленарне засідання	ауд. 218 Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (вул. Алчевських, 29, II поверх)
Круглий стіл «Освітньо-культурний розвиток Центрально-Східної Європи крізь століття: головні чинники, тенденції і результати»		Там само

РЕГЛАМЕНТ

Доповідь на пленарному засіданні – до 25 хвилин;

доповідь на секційному засіданні – 15 хвилин;

виступ у дискусії – до 5 хвилин.

Робочими мовами конференції є українська, англійська, болгарська, польська, російська.

ПЕРШЕ ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

11 травня, четвер, 10.00–13.30

Зала засідань Ученої ради університету

(IV поверх Головного корпусу Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна)

Головують: *Бакіров Віль Савбанович, проф., д. с. н., академік НАН України,
ректор Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна;*

*Станчев Михайло Георгійович – проф., д. і. н.,
Іноземний член Болгарської академії наук,
завідувач кафедри нової та новітньої історії
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*

Секретар: *Ченчик Дмитро Володимирович, доц., к. і. н.*

Вступне слово ректора Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна, академіка НАН України, професора
Бакірова Віля Савбановича

Вітальне слово Генерального консула Республіки Польща у Харкові
Януша Яблонського

Вітальне слово віце-президента Українського конгресу європейських студій,
начальника управління фундаментальних наукових досліджень Національної
академії державного управління при Президентові України, к. держ. упр.
Загороднюка Сергія Васильовича

Доповіді

Св. Климент Охридски и цар Симеон Велики

Ніколов Георгій, заст. декана історичного факультету, д-р, доц.
(Софійський університет імені Св. Климента Охридського)

*Вплив Реформації на формування освітньо-культурних і політико-
дипломатичних ментальних установок ренесансної людини*

Циватий Вячеслав, перший проректор, к. і. н., доц.
(Дипломатична академія України при МЗС України)

*«Державний» VS «національний»: еволюція класичного університету у «довгому
XIX столітті»*

Посохов Сергій, завідувач кафедри історіографії, джерелознавства та
археології, д. і. н., проф. (Харківський національний університет імені
В. Н. Каразіна)

Uniwersytet jako czynnik konsolidacji społeczeństwa i Państwa Polskiego (1907–2007)

Томашевський Роман, д-р габ., надзв. проф., керівник Закладу історії освіти і виховання Інституту педагогіки і соціальної праці (Академія Поморська, м. Слупськ, Польща)

Презентації

Писемність як політичний феномен: зміст, атрибути, форми репрезентації (на прикладі дослідження писемної спадщини Київської Русі). – К.: Український центр духовної культури. – 2016.

Киричок Олександр, к. філос. н., н. с. (Інститут філософії імені Г. С. Сковороди НАН України)

Підсумки наукового проекту «Ubi universitas – ibi Europa»

Посохов Сергій, завідувач кафедри історіографії, джерелознавства та археології, д. і. н., проф. (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна)

Пугач Е. П. О Харьковском университете, его делах и людях во второй половине XX – начале XXI века. – Харьков, 2016.

Миколенко Дмитро, к. і. н., доц., докторант (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна)

Феномен мультикультурності в історії України і Польщі / за ред. Сергія Серякова. – Харків, 2016.

Серяков Сергій, к. і. н., доц. (Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди)

Презентація IX тому «Дриновського збірника», спільного проекту БАН та ХНУ імені В. Н. Каразіна (Харків – Софія, 2016)

Станчев Михайло, завідувач кафедри нової та новітньої історії Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, д. і. н., проф., Іноземний член Болгарської академії наук;

Страшнюк Сергій, директор Центру болгаристики та балканських досліджень імені М. Дринова Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, к. і. н., доц.

СЕКЦІЯ І

МІЖ ВІЗАНТІЙСЬКОЮ ТА РИМСЬКОЮ ОСВІТНИМИ ТРАДИЦІЯМИ: ХРИСТІЯНСЬКІ ВПЛИВИ НА ЦЕНТРАЛЬНО- СХІДНУ ЄВРОПУ ДОБИ СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ

11 травня, четвер, 13.30–18.00

*ауд. IV–89 Північного корпусу Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна (пл. Свободи, 6)*

Керівники: *Сорочан Сергій Борисович, д. і. н., проф.*

Ліман Сергій Іванович, д. і. н., проф.

Секретар: *Домановський Андрій Миколайович, к. і. н., доц.*

Доповіді

О роли грамотности в византийском обществе

Сорочан Сергій, зав. кафедри історії стародавнього світу та середніх віків,
д. і. н., проф. (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна)

О некоторых особенностях просветительской деятельности византийских миссионеров

Бардола Костянтин, к. і. н., доц. (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна)

*Етика трудового навчання у торговельно-ремісничих корпораціях
Константинополя (за матеріалами «Книги Епарха»)*

Домановський Андрій, к. і. н., доц. (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна)

Грецька пайдейя у візантійській інтерпретації

Ручинська Оксана, к. і. н., доц. (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна)

Кава-брейк

Херсонес-Херсон как центр христианского просвещения

Фомін Михайло, к. і. н., доц. (Харківська державна академія культури)

Грамотність та освіта у візантійському Херсонесі-Херсоні IV–X ст.

Пархоменко Марія, аспірант (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна)

*До питання про надгробки візантійського Херсонесу в контексті трансформації
світогляду*

Пішуліна Наталія, асистент (Національний авіаційний університет імені М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»)

12 травня, п'ятниця, 9.00–13.00

Доповіді

Чудеса и религиозные дебаты в ходе «выбора веры» в Евразии: литературный топос и реалии

Роменський Олександр, к. і. н., методист (Комунальний заклад «Школа мистецтв Харківської міської ради»)

Principium Specula у Київській Русі: особливості функціонування

Киричок Олександр, к. філос. н., н. с. (Інститут філософії імені Г. С. Сковороди НАН України)

Освіта Київської Русі в оцінках професора Харківського університету Миколи Лавровського

Домановська Марина, к. і. н., методист (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна)

Кава-брейк

Солунські брати і комеморативні практики в Київській духовній академії

Файда Олег, к. і. н., доц. (Львівський національний університет імені Івана Франка)

Кирилло-мефодиевская тематика в творчестве одесских историков XIX – начала XX в.

Ліман Сергій, зав. кафедри туристичного бізнесу, д. і. н., проф. (Харківська державна академія культури)

Вивчення латинських середньовічних рукописів в Університеті Святого Володимира

Охріменко Олександр, к. і. н., методист відділу науково-аналітичної роботи (Національний центр «Мала академія наук України», м. Київ)

Українська мистецтвознавча медієвістика у вищій школі 1960 – 1980-х років: межі можливого

Рибак Оксана, д. і. н., проф. (Львівська національна академія мистецтв)

СЕКЦІЯ II

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ОСВІТИ В ЦЕНТРАЛЬНІЙ І СХІДНІЙ ЄВРОПІ: ВІД СЕРЕДНЬОВІЧНОЇ СХОЛАСТИКИ ДО РАЦІОНАЛІЗМУ ЕПОХИ ПРОСВІТНИЦТВА

11 травня, четвер, 13.30–18.00

*ауд. IV–82 Північного корпусу Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна (пл. Свободи, 6)*

Керівники: *Посохова Людмила Юрійвна, д. і. н., проф.*

Серяков Сергій Олегович, к. і. н., доц.

Секретар: *Бліндер Степан, бакалавр*

Доповіді

Система образования Саксонии в эпоху конфессионализации и ее влияние на территории Центральной и Восточной Европы

Каріков Сергій, к. і. н., доц. (Національний університет цивільного захисту України)

Поширення кирило-методієвської традиції в Україні (кінець XVI–XVII ст.)

Гордієнко Дмитро, к. і. н., с. н. с. (Інститут української археографії та джерелознавства імені М. С. Грушевського НАН України)

Непорушна істина в мінливому світі: війна Герасима Смотрицького проти григоріанського календаря

Журавльов Денис, к. і. н., доц. (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна)

Slavia Unita contra Slavia Orthodoxa: приклад львівського Успенського братства

Друздєв Олег, аспірант (Інститут українознавства імені І. Крип'якевича НАН України)

Кава-брейк

Освітня трансформація Львівської єзуїтської школи в 1660-х рр.: міфи і реальність

Серяков Сергій, к. і. н., доц. (Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди)

Професори Олицького колегіуму в структурі міського соціуму 60-70-х рр. XVII ст.

Бліндер Степан, бакалавр (Національний університет «Києво-Могилянська академія»)

Курси метафізики у Києво-Могилянській академії в XVII-XVIII ст.

Симчич Микола, докторант (Інститут філософії імені Г. С. Сковороди НАН України)

Особливості розвитку медичної освіти в Україні ранньомодерної доби

Ступак Федір, проф. (Національний медичний університет імені О. О. Богомольця)

12 травня, п'ятниця, 9.00–13.00

Доповіді

O nowoczesną edukację w Rzeczypospolitej – oświeceniowy model poznawczy

Форицький Мацей, д-р габ., проф. (Інститут історії Університету імені Адама Міцкевича, м. Познань, Польща)

Funkcja edukacyjna i dydaktyczna kościoła p.w. św. Janów w XVIII – wiecznym Wilnie w świetle diariusza kościoła akademickiego oraz gazet informacyjnych z epoki

Манищ Бернадетта, д-р, ад'юнкт (Інститут історії Університету імені Адама Міцкевича, м. Познань, Польща)

Проблеми освіти в українській історіографії другої половини XVIII ст.

Журба Олег, зав. кафедри історіографії, джерелознавства та архівознавства, д. і. н., проф. (Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара)

Кава-брейк

Вік дитинства та його періодизація у баченні «вченої культури» Гетьманщини XVIII ст.

Сердюк Ігор, докторант (Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка)

Викладач іноземної мови в Гетьманщині та Слобожанщині XVIII ст.: узагальнення характеристик

Посохова Людмила, д. і. н., проф. (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна)

Грамотність населення Полтави у 60-70-х рр. XVIII ст.

Волошин Юрій, д. і. н., проф. (Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка)

СЕКЦІЯ ІІІ

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ СИСТЕМИ ОСВІТИ ТА ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ У ХІХ – НА ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ

11 травня, четвер, 13.30–18.00

*ауд. ІV–87 (Центр українських студій імені Д. Багалія)
Північного корпусу Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна (пл. Свободи, 6)*

Керівники: *Литвинова Тетяна Федорівна, д. і. н., проф.
Шандра Валентина Степанівна, д. і. н., с. н. с.*

Секретар: *Рачков Євген, к. і. н., викл.*

Доповіді

Училища и училищно дело в Търново – пример за усвояването на нови образователни и културни практики на прага на Модерността (края на XVIII в. – средата на XIX в.)

Владов Владимир, заст. декана філологічного факультету, д-р, доц. (Великотирновський університет імені Святих Кирила та Мефодія)

Walka o duszę i umysł. Propaganda napoleońska w Księstwie Warszawskim i jej formy: prasa, sztuka, oświata

Ковальчик Рафал, д-р габ., проф. (Університет м. Лодзь, Польща)

Мрії чи реальність? Освітнянські проекти Василя Каразіна

Вовк Ольга, к. і. н., заст. директора Центру краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна)

Волинська гімназія (ліцей) першої третини XIX ст. як основа майбутнього університету

Карліна Оксана, к. і. н., доц. (Східноєвропейській національний університет імені Лесі Українки)

Михайло Білевич – учитель з Буковини у Новгород-Сіверській гімназії (1808–1821 рр.)

Маслійчук Володимир, к. і. н., докторант (Харківська державна академія культури)

Кава-брейк

Нормативно-правове регулювання діяльності Рад при попечителях навчальних округів (1835–1917)

Балацинова Алла, к. п. н., доц. (Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди)

Іноземні гувернери у сім'ях харківського дворянства

Яковенко Галина, к. і. н., доц. (Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди)

Просвещение крестьян в представлениях дворянства середины XIX в. (на материалах Левобережной Украины)

Литвинова Тетяна, д. і. н., проф. (Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара)

Станова дворянська освіта в Україні (друга половина XIX – початок XX ст.): донкіхотство чи данина традиційним цінностям?

Шандра Валентина, д. і. н., с. н. с. (Інститут історії України НАН України)

Роль земських шкіл у формуванні кадрів для дрібної промисловості Слобожанщини у другій половині XIX – на початку XX ст.

Трубчанінов Микола, к. і. н., доцент, начальник наукової частини (Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди)

12 травня, п'ятниця, 9.00–13.00

Доповіді

Знакове середовище російських імператорських університетів XIX – початку XX ст. (до питання про когерентність університетської традиції)

Рачков Євген, к. і. н., викл. (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна)

Пошук національної ідентичності в університетському середовищі (на матеріалах спогадів про Харківський та Київський університети першої половини XIX ст.)

Іващенко Вікторія, директор Музею історії університету, к. і. н., доц. (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна)

Ціннісно-емоційний код університетської культури у мемуарному дискурсі імператорського Харківського університету

Кісельова Юлія, заст. декана історичного факультету, к. і. н., доц. (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна)

Ансамбль зданий Харьковского университета XIX – начала XX вв. в описании современников

Проценко Михаил, зам. директора Центра краеведения имени академика П. Т. Тронько (Харьковский национальный университет имени В. Н. Каразина)

*«Богослов'я приречене на важку самотність у родині університетських наук»:
духовний компонент світської освіти у Російській імперії другої половини XIX –
початку XX ст.*

Бондаренко Ганна, к. і. н., ст. викл. Центру міжнародної освіти (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна)

Кава-брейк

*Наукові поїздки працівників Університету Св. Володимира у другій половині
XIX ст.: види, завдання, результати*

Савчук Надія к. п. н., доц. (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника)

Новоросійський університет в історії южнославянських народів

Колесник Валентина, зав. кафедри болгарської філології, к. ф. н., проф. (Одеський національний університет імені І. І. Мечникова)

Студенты – подданные иностранных государств в Харьковском императорском университете (XIX – начало XX в.)

Куделко Сергій, директор Центру краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька, к. і. н., проф. (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна)

Балканські старожитності в колекції Музею красних мистецтв та старожитностей Харківського університету (XIX – початку XX ст.)

Павлова Ольга, к. і. н., доц. (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна)

Пространства полезных знаний: воплощение идеи либерального архива в университетской и публичной библиотеках Харькова (1830-е – 1900-е гг.)

Бондаренко Станислав, н. с. (Изюмский краеведческий музей имени Н. В. Сибилева)

СЕКЦІЯ IV

ОСВІТНЬО-КУЛЬТУРНІ ОСЕРЕДКИ ТА НАЦІОНАЛЬНІ РУХИ XIX – ПОЧАТКУ XX СТОЛІТТЯ

11 травня, четвер, 13.30–18.00

ауд. IV–93 (Центр болгаристики та балканських досліджень імені М. Дринова) Північного корпусу Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (пл. Свободи, 6)

Керівники: Світленко Сергій Іванович, д. і. н., проф.

Наумов Сергій Олександрович, д. і. н., проф.

Секретар: Водолазська Ганна, бакалавр

Доповіді

Роль університетської професури у формуванні та розповсюдженні української національної ідеї у XIX ст.

Богдашина Олена, д. і. н., проф. (Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди)

Імператорський Харківський університет і «українське відродження»

Наумов Сергій, д. і. н., проф. (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна)

Україністика в університетах Наддніпрянської України як чинник пробудження української нації XIX – початку XX ст.

Світленко Сергій, декан історичного факультету, д. і. н. проф. (Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара)

Університетська освіта за М. Драгомановим: національна модель і європейський досвід

Якімова Антоніна, виконавчий директор Спілки українських організацій Болгарії (м. Софія)

Музейна справа в українському національному русі Наддніпрянщини імперського періоду

Дворкін Ігор, к. і. н., доц. (Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»)

Кава-брейк

Сільськогосподарські товариства і формування освітньо-культурного простору українських губерній Російської імперії (друга половина XIX – початок XX ст.)

Лисенко Майя, к. і. н., доц. (Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова)

Освітянська фабула громадівського руху другої половини XIX ст. у вітчизняному історичному дискурсі

Нагайко Тарас, к. і. н., докторант (ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»)

Формування освітньо-культурного середовища громадськими товариствами у міських поселеннях Правобережної України (друга половина XIX – початок XX ст.)

Прищепа Олена, к. і. н., доц. (Рівненський державний гуманітарний університет)

Київська Українська Громада та університет Св. Володимира: фабула національного самовияву

Нагайко Катерина, аспірант (ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»)

Студентський рух в Університеті Св. Володимира в 1895–1904 рр.

Білоус Тарас, бакалавр (Український Католицький університет)

12 травня, п'ятниця, 9.00–13.00

Доповіді

М. Дринов – керівник відділу народної освіти та духовних справ Російського цивільного управління в Болгарії (1878–1879 рр.)

Водолазська Ганна, бакалавр (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна)

Българското учителство и конституционното устройство на страната 1879 г.

Палангурскі Мілко, д. і. н., проф. (Великотирновський університет імені Святих Кирила та Мефодія)

Начални стъпки в българското образование след Освобождението (1878–1900 г.)

Куманов Мілен, д-р, н. с. I ст. ;

Костадінова Десислава, докторант (Інститут історичних досліджень Болгарської академії наук, м. Софія)

Хърватският педагог Степан Басаричек и развитието на българското образование в периода 1878–1912 г.

Єлдаров Светлозар, д. і. н., проф. Інституту балканістики з Центром фракології (Болгарська академія наук)

Політична спадщина Стефана Стамболова у системі освіти Болгарії (1895–1920 рр.)

Миколенко Дмитро, к. і. н., доц., докторант (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна)

Кава-брейк

Інтелектуали болгарської Таврії (кінець XIX – початок XX ст.): соціальний портрет

Мільчев Володимир, декан історичного факультету, д. і. н., проф. (Запорізький національний університет)

Діяльність «Благодійного товариства видання загальнокорисних і дешевих книг» та книга «для народу» про Вука Караджича (1906) А. Веретельника

Микитенко Оксана, д. філол. н., п. н. с. (Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Т. Рильського НАН України)

Роль істориків Ягеллонського університету другої половини XIX ст. у конструюванні історії Польщі

Сінкевич Євген, д. і. н., проф. (Чорноморський національний університет імені П. Могили)

«Боротьба за душі»: польсько-російське протистояння в освітній сфері у другій половині XIX – на початку XX ст.

Громакова Наталя, к. і. н., доц. (Університет Державної фіскальної служби України)

Студентство Чернівецького університету імені Франца-Йосифа і розвиток українського національного руху в Австро-Угорщині в останній чверті XIX – на початку XX ст.

Добржанський Олександр, декан факультету історії, політології та міжнародних відносин, д. і. н., проф. (Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича)

СЕКЦІЯ V

МІЖ ДЕМОКРАТІЄЮ, АВТОРИТАРИЗМОМ І ТОТАЛІТАРИЗМОМ: ВИЩА ОСВІТА І ШКІЛЬНИЦТВО У 1918–1945 рр.

11 травня, четвер, 13.30–18.00

*ауд. III–98 Г (Конференц-зала Інституту Конфуція)
Північного корпусу Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна (пл. Свободи, 6)*

Керівники: *Рябченко Ольга Леонідівна, д. і. н., проф.
Коляструк Ольга Анатоліївна, д. і. н., проф.*

Секретар: *Цепков Денис, аспірант*

Доповіді

Проблема университетской автономии в период Революции и Гражданской войны (1917–1921 гг.)

Подлесний Дмитро, к. і. н., доц. (Харківський гуманітарний університет «Народна українська академія»)

Місцеві органи управління шкільною освітою на Харківщині у 1917–1921 роках: порівняння різних моделей та підходів

Цепков Денис, аспірант (Харківський національний педагогічний університет імен Г. С. Сковороди)

Умови появи «нової людини» у Радянській Україні в 1920-х роках

Ратушна Анастасія, аспірантка (Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова)

«Я-образ» студентів як чинник інтеграції в радянське суспільство (1920–1930-ті рр.)

Рябченко Ольга, д. і. н., проф. (Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова)

Розвиток шкіл фабрично-заводського навчання в Україні у роки НЕПу

Харламов Михайло, к. і. н., доц. (Національний університет цивільного захисту України, м. Харків)

Матеріальне становище студентства педагогічних технікумів національних меншин УСРР у 20-30-ті рр. ХХ ст.

Комарніцький Олександр, к. і. н., доц. (Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка)

Кава-брейк

Дерусифікація в повсякденному житті харків'ян у 1920-х – на початку 1930-х рр.: освітній аспект

Арзуманова Тетяна, к. і. н., доц. (Харківський національний університет будівництва та архітектури)

Професора Кубанських вузів в умовах громадського контролю в 1920-е гг.

Пасилецька Александра, здобувач (Кубанський державний університет, Росія)

Історія Харківської школи червоних старшин: викладачі та вихованці

Саппа Микола, д. соц. н., проф. (Харківський університет внутрішніх справ)

Діяльність Новопоплавського єврейського сільськогосподарського технікуму в 1920-ті рр.

Покалюк Вадим, аспірант (Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка).

Развитие и упадок на болгарском культурно-просветном деле в Украина (1920 – 1940 г.)

Калоянов Владімір, д-р, демограф Інституту досліджень населення та людини (Болгарська академія наук, м. Софія)

12 травня, п'ятниця, 9.00–13.00

Доповіді

Українська інтелігенція 1920-1930-х рр.: (не)банальність потреб і проблема вибору

Коляструк Ольга, зав. кафедри, д. і. н., проф. (Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського)

Діяльність українських науково-дослідних кафедр педагогіки (1922–1930)

Башкір Ольга, докторант (Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди)

Освіта як ознака тендерної стратифікації жінок в УСРР (1920–1930-ті роки)

Вороніна Марина, к. і. н., доц. (Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди)

Професійна підготовка істориків в Одесі (1917–1944 рр.): організація, заклади, методи, особливості

Левченко Валерій, к. і. н., доц. (Одеський національний морський університет)

Харьковский институт благородных девиц как воспитательное и учебное заведение (1912–1943): Харьков – Нови Бечей (Сербия)

Саппа Микола, д. соц. н., проф. (Харківський національний університет внутрішніх справ);

Паніна Олена, ст. викл. (Харківський національний аграрний університет імені В. В. Докучаєва)

Шкільна освіта в Трансністрії (1941–1944 рр.)

Моторна Ірина, к. і. н., вчитель (Березанська ЗОШ I–III ст. Біляївського р-ну, Одеської обл.)

Кава-брейк

Образование на фронтовата линия. Университетските курсове в Скопие – 1918 г.

Радулов Цветан, головний архівіст (Науковий архів Болгарської академії наук, м. Софія)

Шкільна освіта мусульман в Королівстві Югославія

Гряник Вадим, вчитель (Харківська середня школа № 62)

Я. А. Коменський у сприйнятті Т. Г. Масарика

Кравчук Олександр, к. і. н., доц. (Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського)

Ідея державного виховання Казимира Бартеля

Котиченко Анна, аспірант (Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького)

Політика урядів Другої Речі Посполитої щодо українського шкільництва на території Західної Волині у міжвоєнну добу

Стрільчук Людмила, д.і.н., проф. (Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки)

Русская школа в Польше в 20-30-е годы XX ст.

Йолкін Анатолій, к. і. н., доц. (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна)

СЕКЦІЯ VI

«СОВЕТИЗАЦІЯ» ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ І ДЕФОРМАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ТРАДИЦІЙ (ДРУГА ПОЛОВИНА 1940-х – 1980-ті рр.)

11 травня, п'ятниця, 13.30–18.00

*ауд. VIII–16 (Центральна наукова бібліотека)
Центрального корпусу Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна (пл. Свободи, 4)*

Керівники: *Вороніна Марина Сергіївна, к. і. н., доц.
Докашенко Галина Петрівна, д. і. н., проф.*

Секретар: *Ярова Валерія, студентка*

Доповіді

Дитинство сталінських часів: створення чи спотворення «нової людини»
Аксьонова Наталя, к. і. н., доц. (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна)

*Літературознавчий доробок українського педагога та письменника Корнила
Заклинського (1889–1966)*

Полякова Юліана, гол. бібліограф Центральної наукової бібліотеки
(Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна)

Співпраця югославських та українських освітян упродовж 50–70-х рр. ХХ ст.
Саган Галина, д. і. н., проф. (Київський університет імені Бориса Грінченка)

*Випробування Чорнобилем: викладачі і студенти Київського університету під
час ліквідації аварії на ЧАЕС*

Терес Наталія, к. і. н., доц. (Київський національний університет імені Тараса Шевченка)

Кава-брейк

*Становлення політології в країнах Центрально-Східної Європи за
комуністичних режимів*

Романюк Олександр, д. політ. н., проф. (Харківська державна академія
культури)

*Між демократією і тоталітаризмом: болгарська школа другої половини 40-х
років ХХ ст.*

Докашенко Галина, зав. кафедри вітчизняної та зарубіжної історії, д. і. н.,
проф. (Горлівський інститут іноземних мов ДВНЗ «Донбаський державний
педагогічний університет», м. Бахмут)

Политически преход и средно образование в България (1944-1950: Case study на първа Софийска девическа гимназия

Назарська Жоржета, д-р, проф. (Університет бібліотекознавства та інформаційних технологій, м. Софія, Болгарія)

Американски неправителствени організації и Народна Республіка България: пробиви в Студената война

Самуїлова Сімона, д-р, асистент (Інститут історичних досліджень Болгарська академія наук)

12 травня, п'ятниця, 9.00–13.00

Доповіді

Болгаристика в українських університетах у другій половині 40-х – 80-ті рр. ХХ ст.

Пачев Сергій, декан природничо-географічного факультету, к. і. н., доц. (Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького)

Творческий портрет советского профессора истории 1960–1970 гг. (на примере преподавательской деятельности С. И. Сидельникова)

Сайпанова Алла, к. і. н., ст. викл. (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна)

Школа як фактор асиміляції болгар Приазов'я у другій половині 40-х – 80-ті рр. ХХ ст.

Пачева Марія, докторант (Запорізький національний університет)

Кава-брейк

Формування соціалістичної людини: герої та антигерої у навчальній історичній літературі НРБ (на прикладі епохи національного Відродження)

Свириденко Вікторія, заст. директора Центру болгаристики та балканських досліджень імені М. Дринова, к. і. н. (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна)

Образ Болгарії 1944–1989 рр. в українській навчальній літературі

Самойленко Наталія, к. і. н., незалежний дослідник, радник (Всеукраїнська асамблея болгар України)

СЕКЦІЯ VII

ПОВЕРНЕННЯ ДО ЄВРОПИ: ПОСТКОМУНІСТИЧНИЙ ТРАНЗИТ І ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР

11 травня, четвер, 13.30–18.00

*Конференц-зала Центральної наукової бібліотеки
(VIII поверх) Головного корпусу Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна (пл. Свободи, 4)*

Керівники: *Зеленська Людмила Дмитрівна, д. і. н., проф.
Колісник Максим Миколайович, к. держ. упр., доц.*

Секретар: *Неліна Наталя, бакалавр*

Доповіді

Концепт «знання» в інформаційному суспільстві: політико-ментальний вимір
Куц Галина, д. політ. н., проф. (Харківський національний університет імені
Г. С. Сковороди)

*Зарубіжна гуманітаристика і глобалізаційні процеси сучасної освіти: виклики
та спроби їх подолання*
Жванко Любов, д. і. н., проф. (Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова)

Cross-border Cooperation in the European Higher Education Area
Цукан Оксана, докторант, менеджер європейських проектів (Харківський
національний економічний університет імені Семена Кузнеця)

*Європейські дидактико-правові та управлінські постулати розбудови
національних систем вищої освіти*
Проневич Олексій, д. ю. н., проф., г. н. с. Центру вивчення проблем адаптації
законодавства України до законодавства ЄС (Київський національний
університету імені Т. Г. Шевченка)

Ментальні фактори української освіти у контексті європейської інтеграції
Поліщук Ігор, д. політ. н., проф. (Національний юридичний університет імені
Ярослава Мудрого)

Кава-брейк

*Університетський преподаватель в условиях перманентных трансформаций
образовательного поля: причины игнорирования изменений*
Астахова Катерина, д. і. н., проф., ректор (Харківський гуманітарний
університет «Народна українська академія»)

Формування інтелектуального потенціалу нації через підвищення якості й ефективності освіти

Малиніна Тетяна, провід. фахів. ректорату, асистент (Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова)

Освіта в дусі Вільних мистецтв (Liberal Arts education): досвід імплементації в умовах українського університету

Ковальчук Наталія, к. і. н., доц. (Український Католицький Університет)

Особливості підготовки та навчання іноземних студентів в Україні на сучасному етапі

Шаповалова Олена, к. і. н., директор (ДП «Український державний центр міжнародної освіти Міністерства освіти і науки України»)

Співпраця України та Австрійської Республіки в контексті глобалізації освіти

Сафар'янс Євген, аспірант (Інститут історії України НАН України)

12 травня, п'ятниця, 9.00–13.00

Доповіді

Культурологія в пострадянському освітньому дискурсі

Кравченко Олександр, декан факультету культурології, д. к. н., проф. (Харківська державна академія культури)

Викладання журналістики на сучасному етапі: проблеми теорії та практики

Жигун Сніжана, ст. викл., д. філол. н. (Київський університет імені Бориса Грінченка)

Дилеми політології у процесі реформування вищої освіти України

Кравченко Олена, викл. (Харківський національний університет будівництва та архітектури)

Оптимізація змістовної складової вищої екологічної освіти: з досвіду міжнародних проектів

Тітенко Ганна, декан екологічного факультету, к. геогр. н., доц. (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна)

Кава-брейк

Учебник истории как дискурс и жанр

Комар Яна, к. і. н., доц. (Горлівський інститут іноземних мов ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», м. Бахмут)

Голокост у шкільній історичній освіті України: дискусії та інтерпретації

Неліна Наталя, бакалавр (Український Католицький Університет)

История Византии и южных славян в школьной программе

Украины

Дьячков Сергій, к. і. н., доц. (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна); директор (Харківський університетський ліцей)

Сучасна школа – яка вона? (з досвіду роботи Куп'янської ЗОШ І-ІІІ ступенів № 1)

Гонта Валентина, директор (Куп'янська ЗОШ І-ІІІ ступенів № 1);

Пасічник Світлана, начальник відділу освіти (Куп'янська міська рада)

Андрологічна освіта в умовах трансформаційних процесів сучасної української школи (з досвіду Каразінського університету)

Татаринів Михайло, начальник методичного відділу, заст. директора Центру післядипломної освіти (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна)

ДРУГЕ ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

12 травня, п'ятниця, 14.00-15.30

*ауд. 218 Харківського національного педагогічного університету
імені Г. С. Сковороди (вул. Алчевських, 29, II поверх)*

Головує: *Прокопенко Іван Федорович, д. пед. н., проф.,
ректор Харківського національного педагогічного університету
імені Г. С. Сковороди, академік НАПН України*

Секретар: *Серяков Сергій Олегович, к. і. н., доцент кафедри всесвітньої
історії Харківського національного педагогічного університету
імені Г. С. Сковороди*

Вітальне слово ректора Харківського національного педагогічного університету
імені Г. С. Сковороди, академіка НАПН України професора **Прокопенка Івана
Федоровича**

Доповіді

*Колегіальні органи в організаційно-управлінській структурі університетів
України XIX століття*

Зеленська Людмила, д. і. н., проф. (Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди)

Какво е традицията – культурно наследство или научна конструкція?

Христов Петко, д-р, доц., директор (Інститут етнології та фольклористики з
Етнографічним музеєм Болгарської академії наук)

*Розвиток внутрішніх систем забезпечення якості в університетах
Центральної та Східної Європи*

Колісник Максим, к. держ. упр., доц. (Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця)

Круглий стіл

**«ОСВІТНЬО-КУЛЬТУРНИЙ РОЗВИТОК
ЦЕНТРАЛЬНО-СХІДНОЇ ЄВРОПИ КРИЗЬ СТОЛІТТЯ:
ГОЛОВНІ ЧИННИКИ, ТЕНДЕНЦІЇ І РЕЗУЛЬТАТИ»**

16.00–18.00

*ауд. 218 Харківського національного педагогічного університету
імені Г. С. Сковороди (вул. Алчевських, 29, II поверх)*

Модератор: *Серяков Сергій Олегович, к. і. н., доцент Харківського
національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди*

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК